

स्थापना वर्ष १९७९

भगिनी निवेदिता प्रतिष्ठान, पुणे Bhagini Nivedita Pratishtan, Pune

Soc. Reg. MAH / 217 / Pune / 79 Trust No. F-1313

Regd. Office : Gaikwad Nagar, Dighi, Pune 411 015.

Contact : Flat No.7 Bhupati Complex, 1st Floor, 985 Sadashiv Peth,
Near Jnana Prabodhini, Pune 411 030.

E-mail : punebnp1979@gmail.com

Website : www.niveditapune.org.in

वार्षिक अहवाल २०१४-१५ Annual Report 2014 - 2015

भगिनी निवेदिता प्रतिष्ठान पुणे – उपक्रम २०१४-२०१५

अभ्यासिकेतील विद्यार्थी राख्या तयार करताना

किशोरवयीन मुलांचे स्वच्छता अभियान

विज्ञान केंद्रात विद्यार्थी प्रयोग करून पाहताना

करिअर मार्गदर्शन

व्यवसाय प्रशिक्षण

गार्डस्टार एक्झिबिशन

अंधश्रद्धा निर्मूलन

आरोग्य शिबीर – भुगाव

महिला कौशल्य विकसन उपक्रम

समाजसेवा पुरस्कार : हस्ते - सौ. सोनाली देशपांडे, अध्यक्ष, पर्सिस्टंट फाँडेशन

अध्यक्षांचे मनोगत ...

सस्नेह नमस्कार

भगिनी निवेदिता प्रतिष्ठान पुणे च्या कार्यकारी मंडळाच्या वतीने २०१४-१५ च्या प्रगतीचा अहवाल आणि ताळेबंद आपल्यापुढे सादर करताना मला विशेष आनंद होत आहे.

संस्थेला ३६ वर्षेपूर्ण झाली आहेत. अविरत कामातून परिश्रमातून समाज परिवर्तनाला आमचा हातभार लागतो आहे ही आमच्यासाठी समाधानाची बाब आहे. संपूर्णपणे स्त्रियांनी चालविलेल्या संस्थेचा आलेख दिवसे दिवस उंचावत आहे. अर्थातच या यशस्वी वाटचालीमध्ये संस्थेच्या विश्वस्तांच्या जबाबदारीबरोबरच व्यवस्थापनासाठीही मोलाचे योगदान देणारे कार्यकारी मंडळ, आपापल्या क्षेत्रात तज्ज्ञ असणारे निस्वार्थी कार्यकर्ते आणि संस्थेच्या हिताचा ध्यास घेतलेले आमचे कर्मचारी यांचा खूप मोठा सहभाग आहे.

या वर्षीच्या अहवालात सर्व उपक्रमांची माहिती विस्तृतपणे दिलेली आहे. पण काही बाबींचा विशेषत्वाने उल्लेख करायला हवा.

आनंद खरे यांची VMWare Foundation USA यांच्या मार्फत संस्थेला देणगी मिळाली. ती त्यांच्या सर्व निकषांना पात्र ठरल्यामुळेच. तर ग्रामपंचायत, भुगाव येथे महिला व बालकल्याण विकास योजनेअंतर्गत महिलांना व्यवसाय प्रशिक्षण देण्यात आले. त्यातील काही स्त्रियांनी आपला व्यवसाय सुरू केला आहे. देश विदेशात संस्थेच्या कामाला वाढता प्रतिसाद मिळतो आहे.

'आनंददायी शिक्षण' हा उपक्रम ह्या वर्षी नव्याने सुरू करण्यात आला. एकलव्य न्यास, भोलागिरी, निरामय येथील अभ्यासिकांचे उपक्रम यशस्वीपणे चालू आहेत. हवेली तालुक्या बरोबरच मुळशी तालुक्यातील भुगाव व भुकुम ग्रामपंचायतीच्या शाळेत विज्ञान प्रयोग घेण्यास सुरवात झाली आहे.

संस्थेने टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठाच्या English Elementary परीक्षेला दिधी म.न.पा. शाळेतील मुलांना बसविले व मुले चांगल्या प्रकारे पास झाली. मुलांच्या मार्कामध्ये वाढ होत आहे. विज्ञाना विषयी कुतूहल जागृत होत आहे. अभ्यासाची गोडी लागली आहे. फासेपारधी, खाण कामगार, अनाथाश्रमातील बेघर मुले अशी कुटुंबाला व शिक्षणाला वंचित झालेली मुले जेव्हा पुस्तकांशी मैत्री करतात, त्यांच्या शालेय प्रगतीत, वर्तनात आणि व्यक्तिमत्वात बदल होतो तेव्हा आम्हाला समाधान वाटते.

संस्थेच्या कार्यकर्त्यांनी माळीण दुर्घटना व काश्मीर पूरग्रस्तांसाठी 'पंतप्रधान आपत्कालीन निधी'ला मदत केली.

गेली अनेक वर्षे सातत्याने रोटरी क्लब ऑफ पुणे वेस्ट, असोसिएशन ऑफ फ्रेंडस् ऑफ जर्मनी, गीव्ह इंडिया, पर्सिस्टंट फाऊंडेशन, एच.डि.एफ.सी. लि., उषाताई साठे आणि मैत्रिणी विवाह मंडळ, अरुणकुमार पंडित, विमल चिंतामणी परांजपे ट्रस्ट, विक्रांत चितळे USA यांचे संस्थेच्या विविध उपक्रमासाठी आर्थिक पाठबळ आहे. एच.टी. पारेख फाऊंडेशनकडूनही भरीव मदत मिळाली आहे. Orbital Electromech & Engg. Pvt. Ltd. च्या बिचे कुटुंबीयांनी त्यांची भूपति कॉम्प्लेक्स येथील जागा संस्थेचे उपक्रम चालविण्यासाठी उपलब्ध करून दिली आहे. या शिवाय समाजाच्या सर्वच स्तरातील लोक कामाने प्रभावित होऊन संस्थेला देणगी देत असतात. या सर्वांची मी अत्यंत आभारी आहे.

संस्थेला मिळणाऱ्या सर्व देणग्यांचा विनियोग काटेकारपणे केला जातो. संस्थेचे सर्व व्यवहार पारदर्शी आहेत हे सांगताना आम्हाला आनंद होत आहे.

पुढील वर्षी आमचे उपक्रम जास्तीत जास्त लाभार्थीपर्यंत पोचविण्यासाठी संस्था आणखी जोमाने प्रयत्न करेल. त्यासाठी आपल्या सारख्या सुहृदांकडून मिळणाऱ्या देणग्यांचे स्वागत आहे. देणगीदार, हितचिंतक, कार्यकर्ते, कर्मचारी आणि या सर्वांचे कुटुंबीय यांच्या सहकार्याने विविध स्तरावर आपली संस्था प्रगती करणार आहे याची मला खात्री आहे.

प्रतिमा जोशी

वार्षिक सर्वसाधारण सभा

संस्थेची वार्षिक सर्वसाधारण सभा दि. ९.८.२०१४ रोजी घेण्यात आली. या सभेत संस्थेचा २०१३-१४ चा अहवाल, ताळेबंद आणि २०१४-२०१५ चे अंदाज पत्रक सर्वांनुमते संमत करण्यात आले. घटनेतील तरतुदीनुसार २०१३ ते २०१६ या वर्षाकरिता तेच कार्यकारी मंडळ कायम राहणार आहे.

सल्लागार समितीची बैठक : सल्लागार समितीची बैठक दि.१४.१२.२०१४ रोजी घेण्यात आली. टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठाचे कुलगुरु डॉ.दीपक टिळक, सुप्रसिद्ध कायदे तज्ज्ञ असीम सरोदे व संस्थेचे अध्यक्ष व पदाधिकारी आले होते. डॉ.टिळक व अॅड. असीम सरोदे यांनी संस्थेच्या विविध उपक्रमांची माहिती घेऊन मार्गदर्शन केले.

Managing Committee – 2014-2015

Smt. Leelatai Shintre – Founder-President

No.	Name	Address	Post	Profession
1	Smt. Pratima Joshi	2036, Sadashiv Peth, Tilak Road, Pune 411 030.	President	Entrepreneur & Social Worker
2	Smt. Neelima Karkhanis	27/273 Vitthal Rakhumai Society, Sinhgadh road, Hingne khurd, Pune 411052	Vice President	Trained Social Worker
3	Smt. Rujuta Pitale	3/9/129 Ideal Colony, Salony Apartments, Pune 411029.	Secretary	Retired Teacher (Deaf & Dumb Children)
4	Smt. Vandana Kelkar	12B, Sri Ganesh Apt. 37, Gujarat Colony, Kothrud, Pune 411 029.	Jt. Secretary	Social Worker
5.	Smt. Ushatai Sathe	Nikita Park, 902, D. Gymkhana, Pune 411 004.	Treasurer	Marriage Counsellor & Social Worker
6	Dr. Sulabha Deuskar	39/28, Samadhan Apt., Prabhat Road, Erandwane, Pune 411 004.	Member	Retired Vice Principal
7	Smt. Vasundhara Kelkar	508, Gopal Vihar, Kothrud, Nr. Mayur Colony, Pune 411 029	Member	Retired Teacher & Counsellor
8	Smt. Manjiri Satpute	Uttara Housing Society, 6th lane Prabhat road, Pune 411004.	Member	Paramedical Person & Social Worker
9	Smt. Pranoti Garge	4/8, Shri Krupa, Sahakari Wasahat, Erandwane, Karve Road, Pune 411 004.	Member	Social Worker
10	Smt. Pratibha Dhadphale	A/25, 'Ganesh', Tulasibaugwale Colony, Pune 411 009	Member	Retired Teacher & Social Worker
11	Smt. Kishori Belsare	'Manohar' Bhonde Colony, Off Karve Road, Pune 411 004	Member	Sc. Maths Teacher
12	Smt. Lalita Marathe	6, Suraj Villa, Plot No. 16A, Off Ghole Road, Shivaji Nagar, Pune 411 005	Member	Retired Professor & Nutritionist
13	Smt. Madhuvanti Kelkar	Monalisa Apt. State Bank Colony, Karve Nagar, Pune 411 052	Member	IT Professional
14	Smt. Ujwala Gaikwad	Maharashtra Housing Board, 2110/38, Yerwada, Pune 411 006.	Co-opted Staff Representative	Trained Social Worker

अभ्यासिका

बालवाडी ते इयत्ता ७वी पर्यंतच्या विद्यार्थ्यांना शिक्षण आनंददायी वाटावे. शालेय अभ्यासात त्यांची प्रगती व्हावी. अभ्यासपूरक कौशल्यांचा विकास व्हावा. स्वयंअध्ययनाची सवय लागावी आणि ह्या द्वारे व्यक्तिमत्व विकास व्हावा या उद्देशाने २००२ पासून संस्थेचा अभ्यासिका प्रकल्प चालू आहे.

संस्थेच्या दैनंदिन अभ्यासिका पुढील ठिकाणी कार्यरत आहेत.

१. दिधी येथील संस्थेच्या इमारतीत सकाळी व दुपारी
२. यमाईनगर दिधी येथे 'पाला'मध्ये स्थलांतरित कुटुंबातील मुलामुलींसाठी नैमित्तिक
३. एकलव्य बालशिक्षण व आरोग्य न्यास संस्थेच्या मुलामुलींसाठी शिंदे आळीतील एकलव्य न्यासाच्या जागेत.

नैमित्तिक अभ्यासिका :

४. एकलव्य बालशिक्षण व आरोग्य न्यास यांच्या सोमवार पेठ, पुणे येथील निवासी विद्यार्थ्यांसाठी भोलागिर शाळेत.
५. 'निरामय' पुणे तर्फे चालविण्यात येणाऱ्या गोखलेनगर पुणे अभ्यासिकेत
६. 'खामगाव' जिल्हा बुलढाणा येथे कार्यकर्त्या अनघा तारे यांच्या घरी
७. वडमुखवाडी (दिधी पासून ६ कि.मी.) आपल्या संस्थेचे स्वयंसेवक तेथे गणित, इंग्रजी, विज्ञान विषयाचे विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन करण्यासाठी जातात.
- * गतवर्षीप्रमाणेच यंदाही संस्थेने टिळक महाराष्ट्र विद्यापिठातर्फे घेण्यात येणाऱ्या इंग्रजीच्या एलिमेंटरी परीक्षेचा दिधी येथील विद्यार्थ्यांचा अभ्यास करून घेतला. यामुळे त्यांच्या इंग्रजीमध्ये सुधारणा झाली आणि हा अभ्यास करण्याची गोडी लागली असे त्यांच्या शिक्षकांनी सांगितले. १६ विद्यार्थी या परीक्षेत उत्तीर्ण झाले.
- * विद्यार्थ्यांना गृहपाठात मदत, विषय समजण्यासाठी त्या त्या विषयातील संकल्पना व प्रमुख भाग समजावून देणे, सराव परीक्षा घेणे हे तर केले जातेच पण ह्याशिवाय हस्ताक्षर व शुध्दलेखन सुधारण्यासाठी, शब्दांचे उच्चारण योग्य प्रकारे होण्यासाठी आणि वैयक्तिक स्वच्छतेसाठी विशेष प्रयत्न केले जातात.
- * विद्यार्थ्यांच्या कलागुणांना वाव मिळावा म्हणून गणपतीच्या मूर्ती बनविणे व रंगवणे, राख्या व भेटकार्ड बनविणे, चित्रकला व रंगभरण स्पर्धा, मेंदी स्पर्धा, खेळाच्या स्पर्धा घेण्यात आल्या.
- * वार्षिक परीक्षा संपल्यावर दरवर्षीप्रमाणे एक आठवड्याचे "गंमत शिबिर" घेण्यात आले. ह्यात धम्माल खेळ, गोष्टी, गाणी, हस्तव्यवसाय, वैज्ञानिक खेळणी, नृत्य यांचा समावेश होता.

लाभार्थींच्या प्रतिक्रिया

इंग्रजी, विज्ञान, गणित या अवघड विषयात माझी प्रगती झाली. इंग्रजी वाचायला शिकलो. माझा **TMV** च्या इंग्रजी परीक्षेत वर्गात १ला नंबर आला. ६८% मार्क मिळाले. येथील किशोरवयीन गटाच्या शिबिरात मी जातो. या मध्ये घेण्यात येणाऱ्या निरनिराळ्या activities मुळे माझी सर्वांगीण प्रगती होत आहे. आम्हाला येथे रोबोट बनविण्यास शिकविण्यात आला.

विद्यार्थी, इ.७वी

आश्रमातील मुलांना शिकविणे हे एक नवीनच आव्हान होते. बालपणीच पुढ्यात आलेल्या भीषण वास्तवाशी सामना देत ही मुले आनंदात जगत आहेत. हे पाहून जीवनाकडे बघण्याचा दृष्टीकोनच बदलला. सामाजिक जाणिवेचा समृद्ध झाल्या. शिकविण्याच्या आनंदाबरोबरच त्यांना माया, प्रेम, आपुलकी यांची फार गरज आहे. ते दिल्यामुळे त्यांच्याशी दृढ बंध तयार झाले. अशा प्रकारे संस्था ही माझ्या जीवनातील दिशादर्शक ठरली.

अभ्यासिका शिक्षिका

लाभार्थीच्या प्रतिक्रिया

शिक्षकांच्या खऱ्या कार्याची ओळख संस्थेत काम करायला लागल्यावर झाली. या देशाचे भविष्य घडविण्याची जबाबदारी आपल्यावर आहे याची जाणीव झाली. संस्थेत आल्यावर खूप काही शिकायला मिळत आहे. या मिळालेल्या संधीचे सोने करण्याची मी नक्की प्रयत्न करेन.

विद्यार्थ्यांची ताई

विज्ञान केंद्र

आजचे युग हे विज्ञान युग आहे. संस्थेतर्फे विविध ठिकाणच्या १५ शाळांमध्ये जाऊन स्वतः विद्यार्थ्यांकडून प्रयोग करून घेण्याचा उपक्रम चालू आहे. विद्यार्थ्यांमध्ये विज्ञानाची आवड निर्माण करणे, वैज्ञानिक दृष्टीकोन अंगीकारणे, प्रयोग करताना उपकरणे हाताळणे, निरीक्षण शक्ती वाढविणे, कुतूहल जागृत करणे हे या उपक्रमामागचे हेतू आहेत. त्याला उत्तम प्रतिसाद मिळत आहे.

या वर्षी पासून खालील नवीन शाळांमध्ये हा उपक्रम सुरू केला आहे.

१. म.न.पा मुलांची शाळा. भुगाव	२. म.न.पा. मुलींची शाळा. भुगाव
३. म.न.पा. मुलींची शाळा. भुकुम	४. आंबेडकर मुलांचे विद्यालय सहकार नगर
५. आंबेडकर मुलींचे विद्यालय सहकार नगर	६. वि.स. खांडेकर मुलींची प्रशाला पुणे

- * प्रत्येक विद्यार्थ्यांनी सरासरी १२ प्रयोग केले. सर्व शाळातील विद्यार्थ्यांची प्री टेस्ट पोस्ट टेस्ट व प्रयोग परीक्षा संस्थेतर्फे घेण्यात आल्या. त्या निकालांचे संख्या शास्त्रीय विश्लेषण मॉडर्न कॉलेज मधील B.Sc. करण्याच्या विद्यार्थ्यांकडून करून घेतले. सर्व निकाल आशादायक होते. त्या मुळे शाळेतील शिक्षक, विद्यार्थी व संस्थेचे प्रयोग घेणारे सर्व स्वयंसेवक यांना विशेष आनंद झाला.
- * एकलव्य बालशिक्षण व आरोग्य न्यासातील इ.१०ची च्या बहिस्थ विद्यार्थ्यांसाठी जुलै ते नोव्हेंबर २०१४ या कालावधीत विज्ञानाचे सर्व प्रयोग करून घेण्यात आले. तसेच गणित व विज्ञान या विषयांसाठी मुलांना मार्गदर्शन करण्यात आले.
- * विज्ञानदिनाच्या दिवशी वैज्ञानिक तत्वांचा वापर करून टाकाऊ पदार्थापासून प्रयोग व विज्ञान खेळणी बनविण्याचे ४२ प्रकल्प इ.४थी ते ७वी च्या विद्यार्थ्यांनी संस्थेतील तज्ज्ञांच्या मार्गदर्शनाने बनविले. त्याचे विज्ञानदिना निमित्ताने दिधी येथे 'विज्ञान प्रदर्शन' भरविण्यात आले. त्या साठी अरविंद नातू, संचालक आयसर इन्स्टिट्यूट हे प्रमुख पाहुणे लाभले होते. त्यांनी विद्यार्थ्यांशी संवाद साधून उत्तम मार्गदर्शन केले.
- * तसेच भुकुम येथील ५वी ते ७वीच्या विद्यार्थ्यांनी तयार केलेल्या प्रकल्पांचे प्रदर्शन व स्पर्धा आयोजित केली होती. या शाळेत असे प्रदर्शन प्रथमच झाले. संस्थेच्या ज्येष्ठ कार्यकर्त्या कुमुदताई खरे यांच्या हस्ते विजेत्यांना बक्षिसे दिली. संस्थेच्या नवीन केंद्राचे काम पाहून त्यांनी समाधान व आनंद व्यक्त केला.

रोबोटिक्स कार्यशाळा :

विज्ञान केंद्राचा एक उपक्रम म्हणून संस्थेतर्फे दिधी येथे मोफत रोबोटिक्स कार्यशाळेचे आयोजन दि. २७ फेब्रुवारी २०१५ रोजी करण्यात आले. Embed Gallery यांच्या तर्फे तरुण अभियंते अजिंक्य डोमाले व सहकारी मित्र तसेच संस्थेच्या स्वयंसेवकांनी मार्गदर्शन केले. यंत्रमानवाबाबत व्हिडिओ क्लिप्स, विविध पार्ट्सची ओळख, यातील वैज्ञानिक संकल्पनांची माहिती, प्रत्यक्ष यंत्रमानवाची बांधणी व शेवटी प्रत्यक्ष यंत्रमानव चालवून बघणे अशा विविध कृतींचा या कार्यशाळेत अंतर्भाव होता.

रोबोटिक्स कार्यशाळा प्रतिक्रिया

१. रोबोटिक्स कार्यशाळेत जे व्हिडिओ दाखवले आणि ज्या प्रकारे एक एक पार्ट जोडायला शिकवला ते आवडले.
२. तुमची कार्यशाळेत शिकविण्याची पद्धत उत्कृष्ट आहे ती अशीच राहूद्या.

विज्ञान शिक्षकांच्या प्रतिक्रिया

- * शाळेतील मुलांना शिस्त/चांगल्या सवयी नव्हत्या. शिकण्याची आवड नव्हती. गोड बोलून / रागावून खूप प्रयत्नांती या गोष्टी मला करता आल्या. हा बदल शाळेतील शिक्षकांनापण जाणवला. तसे त्यांनी बोलून दाखविले. शेवटच्या दिवशी 'पुढच्या वर्षी शाळेतील प्रयोग साहित्य वापरून तुम्ही शिकवा. तुमच्यामुळे मुलांना विज्ञान विषयाची गोडी निर्माण झाली आहे' असे शिक्षकांनी सांगितले.
- * शाळेतील विद्यार्थ्यांनी प्रयोगाचे साहित्य या पूर्वी पाहिलेच नव्हते. त्या सर्व गोष्टी हाताळण्यास मिळाल्याने मुले उत्साहाने प्रयोग बघत व करत असत. विज्ञान प्रदर्शनासाठी प्रत्येक विद्यार्थ्याने उपकरण व तक्ते बनविले होते. बनविलेले 'ब्रेनो' घरी नेण्यास सांगितल्यावर विद्यार्थ्यांना अतिशय आनंद झाला.

संगणक वर्ग

संगणकाचे महत्व ओळखून २३ वर्षांपूर्वीच दिधी सारख्या ग्रामीण भागात संगणकाचे वर्ग चालू केले. CCIT, DTP, Tally हे प्रमाणपत्र अभ्यास वर्ग सध्या चालविले जातात. या वर्गासाठी एकूण ७८ विद्यार्थी होते. संस्थेला CCIT साठी MITech यांच्या तर्फे Franchise मिळाली आहे. अॅडमिशन घेतलेले सर्व विद्यार्थी उत्तीर्ण झाले. संबंधित अभ्यासक्रम पूर्ण झाल्यावर त्या पैकी काहीजणींना लगेचच नोकरी मिळाली आहे. दिधी येथे संस्थेचा प्रशस्त व सुसज्ज संगणक विभाग आहे. स्त्रिया व कॉलेज विद्यार्थी याचा लाभ घेत आहेत.

तसेच अभ्यासिकेतील लहान मुलांनाही संगणकाचा वापर करण्यास शिकविले जाते.

किशोरवयीन प्रकल्प

किशोर वयातील मुलामुलींच्या जीवनातील या नाजूक टप्प्यावर त्यांना योग्य मार्गदर्शन मिळावे. त्यांच्यामध्ये चांगली मूल्ये जोपासली जावीत या उद्देशाने गेल्या ५ वर्षांपासून (२०१०) हा प्रकल्प चालू केला आहे. त्यामुळे त्यांना मनातील विचार मोकळेपणाने मांडण्याची, देवाण घेवाण करण्याची संधीही मिळते. या वर्षीही बाहेरचे तज्ज्ञ व्याख्याते बोलविले होते. ज्ञानदेवी संस्थेतील लीना दामले यांचे 'लिंगभेद' या विषयावर व्याख्यान झाले. कौस्तुभ जोगळेकर यांनी 'कुमार वयातील बदल' या विषयावर चर्चा व खेळांमधून फक्त मुलांशी संवाद साधला.

पुणे दिधी येथे २०१४-१५ या वर्षात ५ शाळांतील ७वीच्या वर्गातील मुलामुलींसाठी वर्ग घेतले. गेल्या वर्षी पासून छत्रपती शाहू महाराज विद्यालय दिधी या शाळेत शिक्षकांच्या मागणीनुसार किशोर वयीन मुलांसाठी वर्ग चालू करण्यात आला आहे.

किशोर वयातील शारीरिक, मानसिक बदल व समायोजन, स्वओळख, संवाद कौशल्य, आत्मविश्वास, स्त्री पुरुष समानता, शिक्षणाचे महत्व, अभ्यास कौशल्य व नियोजन, सामाजिक जाणीव संवर्धन व सकस आहार अशा विविध विषयांवर खेळ व कृती यांच्या आधारे आठवड्यातून एकदा अशी वर्षभर सत्रे घेण्यात आली.

दर शनिवारी दिधी येथे १३ ते १६ वर्षे वयोगटातील मुलामुलींसाठी व्याख्याने, कार्यशाळा, फिल्म शो, प्रात्यक्षिके, कला कौशल्ये, सांस्कृतिक कार्यक्रम, स्पर्धा, शैक्षणिक भेटी व सहल असे अनेक उपक्रम घेतले.

गेल्या वर्षी प्रमाणे यंदाही सुट्टीत किशोरवयीन विद्यार्थ्यांसाठी २ दिवसांचे निवासी शिबिर आयोजित केले होते. त्या मध्ये १० मुली व १० मुलांनी भाग घेतला. या शिबिरात रोल प्ले, पपेट शो, गोष्टी, सी.डी., व्हिडिओ, गंगत खेळ, स्त्री शक्ती विषयक पोस्टर्स बनविणे, पुण्यातील आबा बागूल उद्यानाची सहल असे कार्यक्रम घेतले. आपले घर सोडून प्रथमच हे किशोर किशोरी दुसरीकडे रहात होते. त्या मुळे समायोजन (adjustment) करण्याचे शिक्षण सहजी झाले.

शाळेतील शिक्षकांना उपक्रमात सहभागी होणाऱ्या विद्यार्थ्यांच्या वर्तनात चांगला बदल जाणवला हे फार महत्वाचे.

किशोर किशोरींच्या लैंगिक शोषणाच्या संदर्भात "वाटेवरती काचा गं" ही फिल्म पालक व विद्यार्थ्यांना दाखवून त्या बदल चर्चा घडवून आणली. ह्याच वेळी पालक सभाही झाली.

लाभार्थींच्या प्रतिक्रिया

विद्यार्थ्यांच्या प्रतिक्रिया :

- * भ.नि.प्र. मध्ये खूप activities घेतात. शिवाय मोबदला घेत नाहीत. चांगल्या प्रकारे मार्गदर्शन कले जाते.
- * संस्थेमधील मॅडम आमच्यात बदल घडवून आणण्याचा प्रयत्न करतात व ते सफल होत आहेत. पूर्वी मी भांडण करायचो, घाणेरडा रहायचो, उलट बोलायचो पण आता या गोष्टी करत नाही.
- * पूर्वी न केलेल्या गोष्टी मी आता करू लागलो आहे (पाठांतर, अभ्यास पूर्ण करणे, नियमित क्लासला जाणे). मुलगा व मुलगी यात काही फरक दिसायला नको. मुलगा व मुलगी यातल्या समस्या कमी व्हायला हव्या असे माझे मत आहे.

मुख्याध्यापक : भगिनी निवेदिता प्रतिष्ठान तर्फे किशोरवयीन विद्यार्थ्यांसाठी विविध उपक्रम राबविले जातात. उदा. स्वसंरक्षण कसे करावे, शारीरिक बदल, वर्तणूक, आत्मविश्वास वाढविणे इ.

या मुळे विद्यार्थ्यांमध्ये सकारात्मक बदल होताना दिसत आहेत. सर्व उपक्रम विद्यार्थ्यांच्या विचारांना चालना देणारे, जिज्ञासू वृत्ती वाढविणारे आहेत. समाजातील स्त्रियांवर होणाऱ्या अत्याचारांना आळा घालण्यासाठी, सजग भावी नागरिक घडविण्यास ह्या उपक्रमाने मदत होईल.

आरोग्य विषयक उपक्रम

पुणे व दिधी येथे संस्थेमार्फत मोफत होमिओपॅथी व बाराक्षार दवाखाना चालवला जात आहे. पुण्यात भूपती कॉम्प्लेक्स ८७४, सदाशिव पेठ आणि वासुकाका जोशी वाडा येथे दवाखाना आहे. दवाखान्याला उत्तम प्रतिसाद मिळत आहे. जुने व दीर्घ आजार तसेच मानसिक आजार असलेले रूग्णही दवाखान्यात येतात. त्यांना औषधाबरोबर समुपदेशनही केले जाते. आजाराचे गांभीर्य ओळखून वेळीच तपासण्या व उपचारासाठी इतर हॉस्पिटल मध्ये पाठविले जाते.

दिधी येथे या वर्षी किडनी स्टोन, संधिवात, मानसिक आजार, त्वचेचे विकार, केमोथेरपीचे दुष्परिणाम, मुळव्याध, दमा या त्रासासाठी उपचार करण्यात आले.

दिधी येथील एका रूग्णाची केमिओथेरपी त्याच्या शरीरातील शिरा (veins) बंद झाल्यामुळे होत नव्हती. डॉक्टरांनी एक छोटी सर्जरी गळ्यापाशी करून केमोथेरपी करणार असल्याचे सांगितले. आपल्या दवाखान्यात येणाऱ्या रूग्णाकडून संस्थेतील दवाखान्याची माहिती कळली. आपल्या दवाखान्यात औषधोपचार केल्यावर ८ दिवसातच शिरा मोकळ्या झाल्या व सर्जरी टळली आणि केमोथेरपी देता आली.

भुगाव, पुणे येथे महिलांसाठी मोफत आरोग्य तपासणी शिबिर घेण्यात आले. त्या साठी लायन्स क्लब, पुणे, सारस बाग व धांडे लॅब यांचे सहकार्य मिळाले.

कराटे प्रशिक्षण वर्ग

दिधी येथे गेल्या २ वर्षांपासून मुले व मुली यांना चांगल्या व शास्त्रशुद्ध पध्दतीने स्वसंरक्षण व शारीरिक क्षमता वाढविणे या उद्देशाने कराटे प्रशिक्षण वर्ग कार्यरत आहे. या वर्गाला उत्तम प्रतिसाद मिळत आहे. या वर्षी उत्तम तयारी करून घेऊन निवडक १५ विद्यार्थ्यांना राज्यस्तरीय कराटे स्पर्धेसाठी पाठविण्यात आले.

राज्य स्पर्धेमध्ये एका विद्यार्थिनीला सुवर्ण, एका विद्यार्थिनीला रौप्य व एका विद्यार्थ्याला कांस्य पदक मिळाले आहे.

साहित्य व समाजसेवा पुरस्कार

गेली अनेक वर्षे समाज सेवा व साहित्य पुरस्कार संस्थेतर्फे दिले जातात. या वर्षी **सरस्वती समाजसेवा पुरस्कार** अभिनव आनंद सेवा फाँडेशनच्या (आस) श्रीमती अनघा ठोंबरे यांना स्त्रिया व गरीबांसाठी केलेल्या प्रदीर्घ समाजसेवेसाठी देण्यात आला. समाज सेवा गौरव पत्र हिराबाई कांबळे व सुनंदा घरत यांना देण्यात आले. **शारदा साहित्य पारितोषिक** डॉ.अनघा केसकर यांच्या 'सभोताल' या पुस्तकास देण्यात आला.

२०१४-१५ मध्ये संस्थेला ३५ वर्षे पूर्ण झाल्या बद्दल ज्युनिअर कॉलेज मधील मुला मुलींसाठी वक्तृत्व स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले. 'राजकारणातील भ्रष्टाचार कसा थोपवावा', 'मोबाईल - शाप की वरदान', 'दूरदर्शनवरील मालिकांचा परिणाम', 'परीक्षा, परीक्षा आणि परीक्षा' हे विषय स्पर्धेसाठी ठेवण्यात आले होते. मुलांनी स्पर्धेचा विषय उत्तम रीतीने मांडला. प्रसिद्ध लेखिका सुवर्णा दिवेकर या परीक्षक म्हणून उपस्थित होत्या. प्रदीप जाधवर, अंजुम सय्यद व हृषीकेश कदम यांना प्रशस्ती पत्र व बक्षिसे देण्यात आली.

संस्थेतर्फे देण्यात येणारा कार्यकुशल कर्मचारी पुरस्कार दिधी येथे प्रदीर्घ काल काम करणाऱ्या व्यवस्थापिका **सौ.जयश्री व्हटकर** यांना देण्यात आला. पुरस्कार वितरण समारंभ २० नोव्हेंबर २०१४ रोजी **सोनाली देशपांडे, अध्यक्ष, पर्सिस्टंट फाऊंडेशन** यांच्या हस्ते झाला.

त्याच वेळी डॉ.योगेश गुर्जर यांच्या 'गोष्ट एका हृदयाची' ह्या दृक् श्राव्य कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते. हृदयरोग, त्या बद्दलची भीती, घ्यावयाची काळजी या संबंधी जनमानसात रंजकतेने जागरूकता निर्माण करणारा कार्यक्रम सर्वांना भावला.

प्रशिक्षण विभाग

व्यवसाय प्रशिक्षण वर्ग :

स्त्री अर्थिकदृष्ट्या स्वावलंबी व्हावी यासाठी संस्था नेहमीच प्रयत्नशील आहे.

- * या वर्षी भुगाव, तालुका मुळशी येथे महिलांसाठी 'फॅशन बॅगज प्रशिक्षण वर्गाचे आयोजन करण्यात आले. शास्त्रशुद्ध पद्धतीचा वापर, वैयक्तिक देखरेख, प्रत्यक्ष बॅगज बनविणे तसेच वर्कबुक तयार करणे ही या प्रशिक्षण वर्गाची वैशिष्ट्ये. हया वर्गाने भुगाव ग्रामपंचायतीचे सदस्य खूप प्रभावित झाले. भुगाव ग्रामपंचायत यांच्याकडे महिला व बालकल्याण विकास योजने अंतर्गत आलेल्या अनेक निविदांमधून त्यांनी आपल्या संस्थेची निवड केली. या मध्ये 'ज्वेलरी मेकिंग', 'बेकरी प्रॉडक्ट्स', 'मायक्रोवेव्ह कुकींग', रूखवताच्या वस्तू या विषयीचे प्रशिक्षण देण्यात आले. महिलांनी खूप मोठया संख्येने प्रतिसाद दिला. प्रशिक्षणासाठी संस्थेच्या ज्येष्ठ कार्यकर्त्या व या क्षेत्रातील तज्ज्ञ डॉ. शालिनी पटवर्धन यांचे मार्गदर्शन लाभले.

- * 'सौरदीप' असेंब्लीचा दुसरा प्रशिक्षण वर्ग दिधी येथे 'क्षिती क्लीनटेक प्रा.लि.' यांच्यातर्फे घेण्यात आला.
- * दिधी येथील महिलांसाठी 'हर्बल प्रॉडक्टस्' (मेंदी डाय, फेस पॅक, क्रिम, शांपू, तेल, फिनेल इ) बनविण्याचे प्रशिक्षण संस्थेने आयोजित केले.
- * भुगाव व दिधी येथे या प्रशिक्षण अंतर्गत तयार मालाचे मार्केटिंग कसे करावे या विषयावर कार्यशाळा घेण्यात आली. या कार्यशाळेत मार्केटिंग तज्ज्ञ श्री.राजेंद्र वैद्य.पुणे व अभियंत्या मेधा नाडकर्णी.मुंबई यांनी मार्गदर्शन केले. प्रशिक्षणाचा भाग म्हणून पिरंगुट येथील कॉम्प्युटराइज्ड मशीन एम्ब्रॉयडरी कारखाना व बालेवाडी येथील मिटकॉन मॅनेजमेंट येथे अभ्यास सहलींचे आयोजन करण्यात आले.
- * प्रशिक्षित महिला निरनिराळ्या प्रदर्शनात सहभागी झाल्या होत्या. काही महिलांनी छोट्या प्रमाणात व्यवसायाला सुरवात केली आहे ही आनंदाची गोष्ट आहे.
- * प्रशिक्षण देण्याची पद्धत खूप आवडल्याचे महिलांनी मुद्दाम नमूद केले. हे सर्व प्रशिक्षण वर्ग संस्थेतर्फे विना शुल्क असल्याने जास्तीत जास्त होतकरू महिलांना त्याचा लाभ घेता आला.

लाभार्थीच्या प्रतिक्रिया

व्यवसाय प्रशिक्षण, भुगाव :

प्रशिक्षण वर्गात शिकविण्याची पद्धत खूप सुंदर आहे. सोपी आहे. प्रत्येक वस्तू बनविताना काय काळजी घ्यायची हे शिकविले. ओव्हनची माहिती व वापर कसा करायचा हे लिहून दिले. अनेक नवीन वस्तू, दागिने, पदार्थ बघायला व प्रत्यक्ष करायला मिळाले. त्या मुळे आपण घरी एकट्याने हे करू शकू हा आत्मविश्वास आला. झालेल्या चुकांची दुरुस्ती करण्यास सांगितले. न रागावता आमच्या प्रत्येक शंकेचे निरसन केले.

प्रत्यक्ष कृती करून बघितल्यामुळे चुका लक्षात आल्या. उत्तम व योग्य मार्गदर्शनामुळे आम्ही स्वतः या वस्तू घरी कमी खर्चात बनवू शकतो. त्यामुळे बाहेरचे पदार्थ खाणे टाळता येईल.

हर्बल प्रॉडक्ट, दिधी :

* आजच्या शतकात शिक्षण कमी असलेल्या घरगुती स्त्रीने स्वतःच्या पायावर कसे उभे रहावे हे शिकविले. मनात जिद्द निर्माण झाली. सहलीच्या माध्यमातून विविध प्रकारची माहिती मिळवून दिली. भेट दिलेल्या ठिकाणाविषयी व तेथील स्त्रियांच्या कष्टाची जाणीव झाली. मार्केटिंगवरच्या व्याख्यानात आम्हाला बिझनेस म्हणजे नेमके काय व एकजुटीने व्यवसाय करा असे सांगितले. लेक्चरमुळे आमच्या घरगुती व्यवसायाला अधिक चालना मिळाली. वस्तूची मागणी मोठ्या प्रमाणात वाढली. आम्ही यात आणखी प्रगती करू.

* ट्रेनिंगके लिये दिधी के अलग अलग मोहल्लोंसे औरते आयी । उनसे दोस्ती हुअी । 'मिटकॉन' देखानेको मिला । वहाँ बहोत फीज लेते हैं । यहाँ हमे मोफत सिखाया । इसलिये भगिनी निवेदिता का और भी महत्व महसूस हुवा ।

कार्यकर्त्यांचे प्रशिक्षण :

संस्थेत काम करणारे स्वयंसेवक कर्मचारी यांचे व्यक्तिमत्व समृद्ध व्हावे आणि सर्वांचीच कार्यक्षमता वाढावी, त्यांना नवीन गोष्टींची माहिती व्हावी या दृष्टीने 'कार्यकर्त्यांचे प्रशिक्षण' हा उपक्रम गेली २ वर्षे सुरू आहे. ह्या वर्षी 'टीम वर्क व परस्पर नाते संबंध', 'स्वओळख' ह्या दोन कार्यशाळा घेण्यात आल्या. कृपा फाऊंडेशनच्या संचालिका, समुपदेशक अनुराधा करकरे आणि त्यांच्या सहकारी वैशाली जोशी यांनी ह्या कार्यशाळा घेतल्या.

या खेरीज ऑफिस व्यवस्थापन अभ्यासिका व विज्ञान केंद्र व्यवस्थापन व शिकवण्याबाबत टिप्स, कौशल्य विकसन वर्गाचे आयोजन इ. विविध विषयाचे अनौपचारिक प्रशिक्षण (in house training) संस्थेमध्ये प्रत्यक्ष काम करताना चालू असते.

तसेच संस्थेतील समाज सेविका उज्वला गायकवाड यांनी कस्तुरबा गांधी ग्रामोद्योग विद्यालय नगर रोड येथून 'हर्बल प्रॉडक्टस्' व 'मसाले तयार करणे' याचे प्रशिक्षण घेतले. नंतर त्यांनी दिघी येथील महिलांसाठी याच प्रशिक्षण वर्गाचे आयोजन केले.

संस्थेच्या स्वयंसेविका रंजना देवल व सुनीता पाठक यांनी नवनिर्मिती संस्थेने योजलेल्या प्राथमिक शिक्षकांसाठीच्या गणित प्रशिक्षणात सहभाग घेतला व त्या नंतर संस्थेच्या शिक्षिका व स्वयंसेविकांना १ली ते ४थी चे गणित शिकविण्याविषयी मार्गदर्शन केले. त्याचा उपयोग आपल्या अभ्यासिकेसाठी होत आहे.

संस्थेतील संगणक शिक्षिकांसाठी ॲनिमेशनचे प्रशिक्षण चालू आहे.

महिला वसतिगृह

सुरक्षित स्वच्छ परिसर व योग्य मोबदल्यात राहण्याची सोय असणे ही महिला व विद्यार्थिनींची मुख्य गरज असते. ती ओळखून संस्थेचे महिला वसतिगृह दिघी येथे गेली अनेक वर्षे सुरू आहे. संस्थेच्या वसतिगृहात विद्यार्थिनी. नोकरदार स्त्रिया व ज्येष्ठ महिला यांची निवासाची सोय आहे. संस्थेच्या तीन मजली इमारतीत हवेशीर व प्रशस्त जागेत आपले वसतिगृह आहे. गेली काही वर्षे अंध महिलाही आपल्या वसतिगृहात सवलतीच्या दरात रहात आहेत. या शिवाय या वर्षी काही गरीब अंध विद्यार्थिनींना वसतिगृहाच्या शुल्कात आणखी सवलत दिली.

वाचा दोष सुधार केंद्र

कर्णबधिर व इतर व्यक्तीतील वाचा दोष सुधारण्यासाठी हे केंद्र गेल्या ३ वर्षांपासून कार्यरत आहे. अनुभवी व प्रशिक्षित शिक्षकांमार्फत एक शिक्षक एक विद्यार्थी या पद्धतीने उच्चारण व वाचा दुरुस्तीसाठी प्रयत्न केला जातो. या करीता स्पिच ट्रेनर व वैयक्तिक श्रवण सहाय्यक यंत्र यांची मदत घेतली जाते. या शिवाय श्वासावर नियंत्रण करणारे व्यायाम, भाषिक खेळ, मनोरंजक पुस्तके, खेळणी व इतर शैक्षणिक साधनांचाही उपयोग केला जातो. पालकांनाही मार्गदर्शन व समुपदेशन केले जाते. तसेच मतिमंद मुलांनाही वाचा दोष सुधारण्याची आवश्यकता असते. या वर्षी 'गुरूकृपा' या मतिमंद मुलांच्या शाळेत मुलांसाठी 'वाचा सुधारणा' वर्ग घेतले.

या वर्षी २०१४-१५ मधे केंद्रातर्फे पुढील उपक्रम घेण्यात आले :

विद्यार्थ्यांनी सक्षम, सबल जीवन उत्तम प्रकारे जगावे यासाठी ६ दिवसांचे वासंतिक शिबिर घेण्यात आले. त्यात सूर्यनमस्कार योगासने, हस्ताक्षर, पाठांतर तसेच हस्तकलेच्या विविध वस्तू शिकविण्यात आल्या. ज्वेलरी मेकिंग, मेंदी, फुले, कागदाच्या वस्तू इ.चा समावेश होता. त्या वेळी संस्थेतर्फे त्यांना लागणारे साहित्य व मुलांना खारू देण्यात आला.

जानेवारी २०१५ मध्ये सारसबाग पुणे येथे समावेशित शाळांमधील कर्णबधिर विद्यार्थ्यांसाठी चित्र वाचन, पाठांतर, संगणकावर चित्र काढणे आणि उच्चारण ओळखणे अशा स्पर्धा घेण्यात आल्या. विविध शाळेतील १०० विद्यार्थी सहभागी झाले होते. ह्या कार्यक्रमास कर्णबधिर मुलांना तळमळीने शिकविणाऱ्या ज्येष्ठ शिक्षिका सौ.शुभदा जोशी प्रमुख पाहुण्या होत्या. लायन्स क्लब ऑफ पुणे वेस्ट चे अध्यक्ष प्रा. गिरीश चांदेकर कार्यक्रमाचे अध्यक्ष म्हणून उपस्थित होते. अभियंता पूजा गिजरे या यशस्वी कर्णबधिर युवतीच्या हस्ते पारितोषिके देण्यात आली. सर्वाना लायन्स क्लब ऑफ पुणे वेस्ट तर्फे अल्पोपहार देण्यात आला.

या वर्षी विविध कर्ण बधिर व मतिमंद विद्यार्थ्यांसाठी वाचा दोष सुधारण्यासाठी एकूण ५५० सेशनस घेण्यात आली.

अभ्यास सहली

- * अभ्यासिकेतील मुलांची सहल भोसरी येथील शिवसृष्टी, सरखुबाई गवळी उद्यान, बेकरी इ ठिकाणी गेली होती.
- * विज्ञान केंद्राची सहल पाबळ येथील विज्ञान आश्रम येथे आयोजित केली होती. तेथील गृह व आरोग्य, शेती व पशु पालन, अभियांत्रिकी, उर्जा व पर्यावरण या विभागांची माहिती घेतली.
- * किशोरवयीन मुलांची अभ्यास सहल गांधी भवन व मुलींची अंधशाळा, कोथरूड, पुणे येथे गेली होती.
- * संस्थेच्या कार्यकारी मंडळ सदस्य कार्यकर्त्या व कर्मचाऱ्यांची सहल MIT College of Marine Engineering येथे गेली होती. तेथे जहाज बांधणी विषयी माहिती मिळाली. तसेच तेथील 'सप्तसूर' संगीत अॅकॅडमी, राज कपूर मेमोरिअल या विभागांना भेटी दिल्या. कॉलेजचे प्राध्यापक अविनाश पितळे यांनी या सहलीसाठी अतिशय मनापासून सहकार्य केले व तेथील विविध विभागांची माहिती दिली.

सांस्कृतिक कार्यक्रम

- * दिधी येथे श्रावणी शुक्रवारनिमित्त हळदी कुंकू झाले. या कार्यक्रमासाठी पुण्यातील सामाजिक कार्यकर्त्या सुलोचना शहा आल्या होत्या. अभ्यासिकेतील विद्यार्थी व किशोरवयीन प्रकल्पातील मुलींनी नाटुकले सादर केले.
- * १५ ऑगस्ट ला स्वातंत्र्य दिनानिमित्त वीरचक्र प्राप्त कर्नल गौतम खोत यांच्या हस्ते झेंडा वंदन झाले. या वेळी अभ्यासिकेतील मुलांच्या विविध खेळांच्या स्पर्धा घेण्यात आल्या.
- * तिळगूळ समारंभा निमित्त महिलांसाठी विविध स्पर्धा घेण्यात आल्या. त्या साठी दीपाराणी सहस्रबुद्धे यांचे खास मार्गदर्शन लाभले.
- * ८ मार्च २०१५ रोजी जागतिक महिला दिनानिमित्त काजू प्रक्रिया उद्योजिका जान्हवी दिवाण यांनी लघु उद्यागाविषयी माहिती दिली. या वेळी महिलांसाठी प्रश्न मंजूषा ही स्पर्धा घेण्यात आली. या वेळी हर्बल प्रॉडक्ट व सौरदीप प्रशिक्षण पूर्ण करणाऱ्या महिलांना प्रमाणपत्रे देण्यात आली.
- * दिधी येथे १४.२.२०१५ रोजी अंधश्रद्धा निर्मूलन समितीतर्फे अंधश्रद्धा निर्मूलनावर रिंगण नाटय व चमत्कार प्रात्यक्षिके हा कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला. दिधीतील मुलांनी व नागरिकांनी या कार्यक्रमाला चांगला प्रतिसाद दिला.
- * दिधी येथील मंजुरीबाई शाळेतील १०वी च्या विद्यार्थ्यांना 'परीक्षेची पूर्व तयारी' या विषयावर या विषयातील तज्ज्ञ अंजली कोचिंग क्लासेसच्या अंजली जोशी यांनी मार्गदर्शन केले. संस्थेतर्फे हा उपक्रम प्रथमच घेण्यात आला.

युवतींच्या उच्च शिक्षणासाठी शिष्यवृत्ती व करिअर मार्गदर्शन

समाजातील विभिन्न स्तरावरील गरजू व होतकरू युवतींच्या उच्च शिक्षणाला हातभार लागण्यासाठी शिष्यवृत्ती योजना सुरू आहे.

जोशी-दीक्षित कुटुंबीय व रवी नेने (USA) यांच्या कडून मिळालेल्या देणगीच्या व्याजातून ही शिष्यवृत्ती दिली जाते. या वर्षी रवी नेने यांनी महाराष्ट्र फाऊंडेशन मार्फत आणखी देणगी दिली. शिवाय आनंद खरे (USA) यांच्या मार्फत आलेल्या देणगीची भर पडली. तसेच या साठी 'Give' मार्फतही देणग्या येतात. शिष्यवृत्तीसाठी युवतींची निवड प्रसिद्धी देऊन समिती मार्फत मुलाखत घेऊन काटेकोरपणे केली जाते.

निवड झालेल्या विद्यार्थिनींसाठी शिष्यवृत्ती बरोबरच करिअरसाठी समुपदेशन व रोजगार क्षमता (employability skills) वाढवण्याच्या दृष्टीने तीन विशेष कार्यशाळा घेण्यात आल्या. CV Writing, Interview Techniques, Project Selection, Writeup, Communication skills इ. विषयांवर प्रसिद्ध समुपदेशक व 'मोब्यूसूत्र'चे संचालक डॉ. भूषण केळकर यांनी मार्गदर्शन केले.

रसमयी वाचन मंडळ

साहित्य क्षेत्रातील नव नवीन विचारांचा व पुस्तकांचा मागोवा घेण्यासाठी रसमयी वाचन मंडळ कार्यरत आहे. महिन्यातील १ल्या बुधवारी रसमयी वाचन मंडळाच्या वाचक भगिनी पुस्तकांची देवाण घेवाण करतात. तसेच साहित्यिक चर्चेमध्ये गुंग असतात.

आदान प्रदान

- संस्थेच्या कार्याची माहिती समाजाच्या विविध स्तरापर्यंत वेळोवेळी पोचण्यासाठी संस्था अनेक जाहीर उपक्रमामध्ये भाग घेत असते. या मुळे संस्थेची माहिती अनेक व्यक्ती व संस्थांपर्यंत पोहचण्यास मदत होते.
- * पर्सिस्टंट फौंडेशन तर्फे स्वयंसेवी संस्थांसाठी भरविण्यात आलेल्या प्रदर्शनात संस्थेचा सहभाग होता.
 - * H.D.F.C. Ltd. मधील दिवाळी प्रदर्शनात संस्थेने भाग घेतला.
 - * मेंढी शेळी फार्म प्रदर्शनात सहभाग
 - * संस्थेचे हितचिंतक व दिधीचे माजी सरपंच मा.श्री.दत्ताजी गायकवाड यांनी त्यांच्या षष्ठ्यब्दिपूर्ती निमित्त होस्टेल मधील अंध विद्यार्थिनींना जेवण दिले.
 - * गार्ड स्टार आणि UBM India Pvt. Ltd. या संस्थेतर्फे आयोजित Giving Back या राष्ट्रीय प्रदर्शनात सहभाग
 - * आर्टिस्ट्री या संस्थेतर्फे आयोजित केलेल्या 'देणे समाजाचे' या प्रदर्शनात संस्थेने भाग घेतला.
 - * लायन्स क्लब.पुणे सारसबाग व रोटरी क्लब.पुणे वेस्ट यांचे सहकार्य संस्थेच्या विविध उपक्रमांना मिळाले.

संस्थेच्या कार्यकर्त्यांची कौतुकास्पद कामगिरी

- * प्रतिमा जोशी यांनी मुलांसाठी लिहिलेल्या 'सिंहाचा बंगला' या पुस्तकाचे प्रकाशन झाले.
- * डॉ.सुलभा देऊस्कर यांची विश्व विद्यालय अनुदान आयोग दिल्ली यांच्या वतीने चालवल्या जाणाऱ्या e-pathashala या पदव्युत्तर अभ्यास उपक्रमा अंतर्गत electronics विषयासाठी content reviewer म्हणून नियुक्ती झाली.
- * शारदा शिंत्रे यांनी महाराष्ट्र ग्रंथोत्तेजक सभेतर्फे मराठी भाषा सप्ताह दिनानिमित्त 'मराठी शिकू या वेगाने, गोडीने' ही कार्यशाळा घेतली.
- * मधुवंती केळकर यांची SoftTech Engineers Pvt. Ltd. या कंपनीच्या General Manager या पदावर बढती झाली.
- * सुलोचना खामकर, संस्थेच्या ज्येष्ठ कार्यकर्त्या सिंधेसायझर तर शिकल्याच पण त्यांचे मुंबईला T.V. साठी रेकॉर्डिंगही झाले आहे. आगरकर हायस्कूलच्या माजी विद्यार्थिनी असलेल्या सुलुताईचा 'उत्कृष्ट कार्यकर्ती' म्हणून शाळेतर्फे सत्कार करण्यात आला.

संस्थेने आयोजित केलेल्या बहुउद्देशीय व विविध उपक्रमांच्या यशावर संस्थेचे उद्दिष्ट साध्य होणे अवलंबून आहे. त्यासाठी आमचे हितचिंतक, देणगीदार व कार्यकर्ते व विविध क्षेत्रातील मान्यवर यांचा सक्रिय हातभार हेच आमचे बलस्थान आहे. विविध क्षेत्रातील संस्थेचे हे काम पुढे चालू ठेवण्यासाठी व संस्थेच्या कार्य विस्तारासाठी आम्ही आपल्या सक्रीय सहकार्यासाठी नम्र आवाहन करीत आहोत.

संस्थेच्या कार्यात आपला बहुमोल वेळ, आपल्या कल्पना व सूचना यांचे मनापासून सदैव स्वागत आहे. देणगी स्वीकारण्यासाठी संस्थेला **आयकर कलम ८० जी अंतर्गत देणगीदारांना करांत सवलत** आहे. २००३ साली संस्थेला परकीय चलनात देणगी स्वीकारण्याचीही (F.C.R.A.) मान्यता मिळाली आहे. आपला धनादेश **भगिनी निवेदिता प्रतिष्ठान, पुणे** या नावाने काढावा.

हार्दिक शुभेच्छा !

ऋजुता पितळे
सचिव

प्रतिमा जोशी
अध्यक्ष

एकलव्य बाल शिक्षण व आरोग्य न्यास

ए-६, अरण्येश्वर पार्क, सहकारनगर नं. १, पुणे - ४११००९.
दु. क्र.: ९५४५२२३६३६ • नोंदणी क्र.: ई - ३८३७ (पुणे)

दि. 2-04-2015

प्रति,

मा. अध्यक्ष,

भगिनी निवेदिता प्रतिष्ठान,

पुणे.

महोदय,

सादर नमस्कार.

मी पुनश्च एकलव्य न्यासाकडे आपले व आपल्या सर्व सहका यांचे मनापासून आभार मानते. आपले स्वयंसेवक ज्या कार्यक्षमतेने मुलांसाठी काम करतात ते खरंच वाखाणण्याजोगे आहे. आपल्या सहकार्याकरीता एकलव्य न्यास आपला कायम ऋणी राहिल.

यंदाच्या शैक्षणिक वर्षात (2014-15) आपले स्वयंसेवक इ. 1ली ते 4थी 5वी, 6वी या वर्गांना मार्गदर्शन करीत होते. काही दिवसातच मुलांमध्ये अभ्यासाप्रती आवड दिसू लागली. तसेच मुले अतिशय आवडीने, रुची घेऊन अभ्यास करू लागलेली दिसू लागली. इ. 5वी व 6वीच्या मुलांना अनेक संकल्पना स्पष्ट होऊन, शालेय विषयांमध्ये आत्मविश्वास निर्माण झाला. अभ्यास वर्गांच्या शिक्षिकांनी दिलेला अभ्यास मुले मन लावून करतात. अभ्यासाबरोबरीने आपले स्वयंसेवक मुलांवर इतरही संस्कार करताना दिसतात. याचे विशेष वैदुक्त करावेसे वाटते. या सर्व गोष्टींचा परिपाक म्हणून मुलांच्या वर्तनात व अभ्यासात परिवर्तन घडून आलेले दिसते. याचे बहुतांश श्रेय आपले व आपल्या सहका यांचे आहे. आपले सहकार्य आम्हास असेच भविष्यातही लाभेल या सदिच्छेसह.

मनःपूर्वक धन्यवाद.

आपली,

(रेणू गावस्कर)

(रेणू गावस्कर)
अध्यक्ष

एकलव्य बाल शिक्षण व आरोग्य न्यास

President's Message . . .

I am very much pleased to present this annual report and balance sheet for the year 2014-15, on behalf of Bhagini Nivedita Pratishthan, Pune.

Our organization has successfully completed **36** years with many achievements and accomplishments. This is an exemplary performance of an organization which is solely run by women! This would not have been possible without lion's share of our managing committee members who, along with the responsibility of trusteeship, devote for the day-today administration as well. I also appreciate the involvement of our volunteers, experts, committed staff and every other contributor towards our vision.

This annual report gives you detailed information about all the activities and programs of BNP. However there are some events that necessitate special mentions.

We received donations from Anand Kkare USA, through VMWare Foundation, USA after having gone through due diligence and international level scrutiny among various competent NGOs. We were instrumental in training rural women of Bhugao grampanchayat for industrial and skill development trades. Some of these trained women have started their own business as well. BNP participated in National exhibition organized by UBM India and Guide Star in Mumbai. I am proud to state that BNP was among 100 select NGOs who fulfilled all technical requirements and pre-requisites of eligibility criterion of this exhibition.

Our work is getting recognized at a wide span from rural to national to international level.

“Happy Learning” is a new initiative which we started this year and Abhyasika is running successfully at Eklavya, Bholagiri and Niramaya. Science experiment activity is started at villages Bhukum and Bhugao from Mulashi Tehsil.

Under our guidance, students from Dighi municipality school successfully passed English Elementary exam of Tilak Maharashtra Vidyapeeth. Students from abhyasika are securing good marks with zeal to know more about science and overall studies. I am happy to report to that the real beneficiaries are orphans, children of mineworkers and from tribal community like phase paradhi who are deprived of education.

As a part of social responsibility, BNP team donated to Prime Ministers Relief Fund for the victims of Malin mishap and Kashmir Flood.

We are able to run our routine activities with the support of our regular donors like Rotary Club Pune West, Association of friends of Germany, Give India, Persistent Foundation, Paranjpe Trust, Ushatai Sathe and Maitrini Vivah Mandal, HDFC Ltd. , Arunkumar Pandit and Vikrant Chitale USA. H.T. Parekh foundation gave us sumptuous donation this year. Mr. Biche from Orbital electromech & Engg. Pvt. Ltd. has been courteous enough to make his place at Bhupati complex available to us for our work. Our advisor and well wisher from the beginning – Mr. Dattaji Gayakwad supplied food and meal for two months to blind girl students residing in our ladies hostel at Dighi. Apart from this, there are many individuals who are impressed with our work and donate generously year after year. I am very much thankful to all of them for their financial help.

Financial aid that we receive is utilized for respective activity very cautiously. I am very happy to note that the organization maintains complete transparency in all its business.

To execute the work more effectively and smoothly, organization welcomes donations from all our well wishers, our staff and volunteers. This will help us grow the activities and programs of BNP and serve the society at large in future. And with such help, I am sure, that the organization will make a remarkable progress towards its vision.

Pratima Joshi

Annual General Meeting

Annual General Meeting (AGM) was held on 9th August 2014, the same managing committee will be in charge of work for 2013 -2016 as per the constitution. List is available overleaf. In this AGM, annual report and audited statements for 2013-14 and budget for 2014-15 were unanimously passed.

Advisory Board Member Meeting was conducted on 13th January 2014. Dr. Deepak Tilak (Chancellor – Tilak Maharashtra Vidyapeeth), Advocate Aseem Sarode and Managing committee members of BNP were present for this meeting and provided their able guidance for more efficient execution of various activities and programs conducted by BNP.

Abhyasika

BNP has been conducting Abhyasika program for the kinder garden children up to 7th STD students to support the development of different types of skills (like personality development skills, vocational skills) which are complementary to regular school studies. This project is running since the year 2002.

Daily Abhyasika:

1. Morning and evening sessions At Dighi
2. At Yamai Nagar (Dighi) for the children of migrated people
3. At Pune city for the children from Eklavya Balshikshan and Arogya Nyaas

Regular Abhyasika:

4. At Bholagiri Resident School of PMC - Somwar Peth, Pune
5. At Gokhale Nagar slum area in cooperation with NiramayaTrust
6. At Khamgao, Dist Buldhana - Residence of Mrs. Angha Tare (BNP member)
7. At Vadmukhwadi – 6 Km from Dighi.

BNP volunteers and staff go at these places to provide guidance to the students for subjects like mathematics, science and English. This year also BNP took efforts for preparation of Tilak Maharashtra Vidyapeeth - English Elementary examination. The success rate was impressive. This could generate interest in students for learning English.

Assistance for doing homework, explanation of concepts of particular subjects for better understanding and practice tests etc are provided to Abhyasika students. In addition to this, we also take extra efforts on handwriting improvements and personal hygiene. Various competitions like making of Lord Ganesha idols, Rakhis and Greeting cards, Drawing, and Mehendi, Sports etc were conducted for children. After the annual exams, one week Fun Camp was arranged for the children. This camp was full of enjoyment. Children enjoyed fun games, activities like storytelling, singing songs, dance, playing with scientific toys. All these activities help for the personality development.

Hemogram checkup and treatment was given to the students through our Barakshar and Homeopathy dispensary for free. About 225 to 250 students could take the benefit of this.

Science Centre

Our Science Centre is intended for students, women and common public. In order to generate interest in science subject, we have been conducting science experiments in various schools. Here each student gets a chance to perform an experiment by him/herself. This helps to build confidence and to clear basic concepts. This activity is carried out in 15 schools . This year, the activity is started in

1. Corporation Boys school – Bhugao
2. Corporation Girls school – Bhugao
3. Corporation Girls school – Bhukum
4. Ambedkar Boys school – Sahakar Nagar
5. Ambedkar Girls school – Sahakar Nagar
6. V.S. Khandekar – Girls school - Pune

Each student performed about 12 experiments. Pre test and post tests were conducted for all school students to know the effect of this activity. Statistical analysis of the tests was done by B.Sc. students from Modern college Shivajinagar Pune. The teachers, school students and volunteers were very happy to find that the results were very encouraging and positive.

For 10th STD students from Eklavya Balshikshan and Arogya Nyaas, who appear externally and do not have lab facility, practical sessions for science experiments were conducted in our science centre .

On National Science day, 42 projects for making scientific toys out of waste material were carried out for the students of 4th to 7th std. for making scientific toys out of waste material. This was conducted under able guidance of experts from our organization. Science exhibition was also organized on this day at Dighi. Arvind Natu (CEO of ISER–Pune) was the guest of honour. He appreciated the work done by BNP for cultivation of science, interacted with students and provided guidance to them.

A project competition for 5th to 7th std students from Bhukum school was arranged at Dighi. Prizes were also distributed to the winners that day. The guest of honor was Kumudtai Khare ,very senior BNP volunteer. She was very happy and content to see the work progress of BNP.

Workshop on Robotics was conducted in at Dighi on 27th Feb 2015. Ajinkya Domale and his teammates from Embed Gallery, along with our volunteers, guided the participants. Informative video clips, introduction to various parts and explanation of scientific concepts, making of a Live Robot were the unique features of this workshop.

Computer Classes

Now a days, awareness and literacy of computer has become an integral part of any profession. Our Organization had this foresight of understanding the importance of Computers 23 years ago. BNP started computer courses at rural place like Dighi way back in the year 1992. Certificate Courses for Tally, CCIT and DTP are being conducted. Total 78 students attended these courses. For CCIT, BNP has received franchise from MITech. All the students who enrolled for this course cleared this exam.

Well equipped and spacious computer lab at Dighi is being utilized by many college students and ladies for their studies and computer practice. Many of them could get a job after the completion of this curriculum. Also Abhyasika students are given basic computer training in this lab.

Project for Adolescents

The formative years between ages 12 to 18 are extremely important for girls. Apart from physical and mental development, their career also takes direction and shape in these years. In 2010 our organization has started a program specifically targeted towards self-reliance and self-development of adolescent girls.

The objective of this project is to upgrade knowledge and impart training to adolescents for the subjects such as general education, personal hygiene, health, sexual awareness, physical and mental changes, interpersonal skills, self-defense etc. Innovative methods such as group discussions, exposure visits, reading, reading books newspaper cuttings on specific subjects, skits and role plays etc. are used.

In 2014-15, we carried out this project for girls and boys of 7th STD in 5 schools. Due to such overwhelming response of students and demand from the school teachers, we started this project in Chhatrapati Shahu Maharaj Vidyalaya – Boys school, Dighi.

On Saturdays, we also conduct various activities like lectures, speeches, workshops, film shows, Demos, cultural activities, Art and performances, excursions etc.

This year also we conducted 2 days overnight camp. 10 Girls and 10 boys participated in this camp.

They enjoyed activities like role play, puppet show, fun games, stories, videos, women power - poster making, a trip to Aba Bagul Garden in Pune. All these adolescent boys and girls were residing away from their homes for the first time. For them, it was a very good learning of how to make adjustments.

As a good effect, the school teachers have observed a positive change in the behavior of these students.

A film “Watevarati kacha g” which is in the context of adolescent sex abuse was shown to the students and their parents. Brain storming session was also conducted in this regard.

Health

Homoeopathy and Barakshar Dispensary at Pune and Dighi is run for free for last many years. In Pune, the dispensary is at Bhoopati Complex 854, Sadashiv Peth and at Vasukaka Joshi Wada. This activity is getting tremendous response and number of beneficiaries for this activity is increasing every year.

Also at Pune, old and new patients are given medical treatment regularly. Apart from regular medications, we also provide guidance and references for the treatment of old, chronic and psychological diseases. This year, medical treatment for kidney stone, arthritis, psychological problems, skin diseases, piles, asthma was given to the patients at Dighi. Free health camp was organized for women at Bhugao.

One patient at Dighi was not able to undergo chemotherapy due to blockage of his nerves. The doctor suggested him to go for a minor surgery near throat so that chemotherapy could be done. Fortunately this patient came to know about our dispensary from his friend who is our patient. This patient after approaching our Dighi dispensary was given appropriate treatment. As a result, within next 8 days he could under chemotherapy without having any minor surgery.

Karate Coaching Class

With an aim to build the physical capabilities and self-defense abilities of girls and boys, technical coaching of karate was started two years back at Dighi. This initiative has earned an overwhelming response. 15 students, who were selected after appropriate preparation and scrutiny, participated in the state level karate competition. We won one gold, one silver and one bronze medal in that competition.

Sahitya and Samajseva Puskar

Last many years BNP has been giving away Samajseva and Sahitya Puskar. This year Saraswati Samajseva Puskar was given to Ms Anagha Thombare of Abhinav Anand Seva Foundation for her service for women and poor people. Samajseva Gaurav Patra was given to Hirabai Kambale and Sunanda Gharat. Sharada Sahitya Paritoshik was given to Dr. Anagha Keskar for her book named "Sabhotaal".

On the occasion of successful completion of 35 years of BNP in 2014-15, elocution competition for college students was conducted. The topics were: How to prevent corruption in politics? , Mobile – a boon or a bane? , Effect of TV serials, Exam ,Exam and Exam. All participants performed well. Suvarna Divekar , a famous writer was an examiner of this competition. Pradeep Jadhavar, Anjum Sayyad and Hrishikesh Kadam were the recipients of prizes and certificates.

Karyakushal Karmachari Puskar of BNP was awarded to Jayashri Vatkar, our administrator at Dighi.

This ceremony was conducted on 20th November 2014 and the guest of honor was Mrs. Sonali Deshpande, chairperson of Persistent Foundation. An audio-visual program "Goshta Eka Hridayachi" by Dr. Yogesh Gurjar was also arranged during this ceremony. The audience enjoyed this informative and entertaining program on heart diseases, related apprehensions and its precautionary majors.

Training

Staff training

In order to increase the efficiency and develop personal skills of our volunteers and staff members, BNP started staff training programs from last two years.

Workshops on "Team work and interpersonal skills" and "Self introduction" were conducted by Anuradha Karkare (Counselor, CEO – Krupa foundation) and her assistant, Vaishali Joshi.

Aprat from this, in house training on Office management, Abhyasika – Science centre management and teaching skills, Organization of Skill development activities etc. is given from time to time.

Ujjwala Gaikawad (BNP staff) underwent training on making of herbal products and spices at Kasturaba Gandhi Gramodyog Vidyalaya – Nagar road. She arranged the same training for women in Dighi as well.

Volunteers Ranjana Deval and Sunita Pathak, participated in maths training program for primary school teachers, arranged by "Navnirmitee". Afterwards they guided our

volunteers and teachers on how to teach 1st to 4th std mathematics. This proved very useful for our Abhyasika.

Also our computer teachers are getting trained on the subject - animation.

Vocational and Skill Development Training

We provide industry oriented training to women which imparts them the knowledge of modern techniques and technology and its application in the industry. This helps them become self reliant and independent.

This year training on making of Fashion bags was arranged for the women at Bhugao, dist Mulashi. Members of Bhugao grampanchayat, were impressed by our training methodology i.e. giving personal Attention, giving enough practice for making fashion bags, making of a workbook etc. We were selected by Bhugao grampanchayat to impart industrial and skill development training under the ongoing scheme for women and child welfare and development. Training on Jewelry making, Bakery products,

Microwave cooking, handicrafts – Rukhawat was imparted. We received overwhelming response for this activity. This was done under the expertise of senior member of BNP Dr. Shalini Patwardhan.

Kshiti cleantech Pvt. Ltd. Conducted second training workshop on Solar lamp assembling.

Herbal products (Mehendi, face pack, cream, shampoo, oil, phenyl etc.) training was conducted by BNP for women in Dighi. At Bhugao and Dighi, a Lectures on marketing were given at training sessions by experts Rajendra Vaidya and Medha Nadkarni.

Women liked our way of training. Since these training programs were free of cost, maximum number of women could avail the benefit out of it.

Ladies Hostel

A well- secured, clean and hygienic place with reasonable rates to live in is a very essential aspect for women and girl students. Our ladies hostel at Dighi is run for last many years with the same motto.

Working women and many students are taking advantage of our Hostel at Dighi. . There is also a facility of boarding for senior female citizens. We have a three storied spacious hostel building at Dighi

Few blind women have been staying in this ladies hostel with concessional rates. Apart from this, we have also offered further concessions to blind girl students who are poor.

Speech Correction center

Speech Correction Centre is active since last 3 years. We have been conducting Speech Correction and Language Skills development counseling by experts in this field for the Deaf & Dumb children and other needy children. Every individual of this kind is given attention in person by the teacher. Also specific guidance is provided to parents. We take help of speech trainers and personal hearing aid. Yoga exercises for breathing control, language games, entertainment books, toys and other educational props are used for this activity. Speech Correction classes were also conducted for challenged students from the school “Gurukrupa”

Following programs were conducted by BNP in 2014-15:

- Conducted 6 days workshop. Activities like Surya-namaskar, yoga, handwriting skills, mugging, mehendi, paper craft, jewelry and flower making, etc were conducted. All the material and refreshments was supplied by BNP.
- In January 2015, competitions (for students in Inclusive Education) like memory games, speaking and mugging, computer drawing, pronunciations of words were conducted at Sarasbaug. Shubhada Joshi, a senior teacher who teaches Dumb and deaf students, was the chief guest of the program. Prof. Girish Chandekar (Chairman of Lion's club Pune west) was the chairperson of this program. Prize distribution was done by an engineer - Pooja Gijare, who herself is dumb and deaf. Refreshments were sponsored by Lion's club Pune west.

This year overall 550 sessions on speech correction were arranged for dumb and deaf students.

Cultural Programs

- Haladi-Kunku on Shravani Shukrawar – Sulochana Shah, a social worker from Pune was present. Students from Abhyasika and participants from Adolescent project presented a skit.
- 15th August Independence day – Veer chakra recipient Colonel Gautam Khot hoisted the flag. Various competitions for Abhyasika students were organized.
- Sankrant Celebrations – Various competitions for women were conducted under the guidance of Deeparani Sahastrbuddhe
- On 8th March 2014 (International Women's day) Janhavi Diwan, a cashew nut processing industrialist, delivered an informative lecture on small scale industries. A quiz was arranged for women. Certificates were distributed to all those participants who successfully completed herbal product and solar lamp assembling trainings.
- On 14th Feb 2015, a program to highlight superstitions and such notions was arranged by Andhshradha Nirmoolan Samiti.
- Anjali Joshi from Anjali coaching classes delivered a lecture for 10th std students from Manjuribai school at Dighi, on how to prepare for studies before examination. Such type of lecture was arranged for the first time by BNP.

Scholarship for higher studies and career guidance for women

This scholarship scheme is basically for those needy and eligible women candidates who belong to different strata in society and wish to pursue higher studies.

This scholarship is given from the interest amount generated from the donations by Dixit and Joshi family, Ravi Nene (USA). This year Ravi Nene donated additional amount through Maharashtra Foundation. Anand Khare, USA also gave donations for this cause through VM ware Foundation.

We do receive donations from "GIVE" as well.

Eligible candidates are selected through interviews and proper scrutiny for this scholarship. For these selected girl students, three workshops on career counseling and

employability skill development were conducted. Dr. Bhooshan Kelkar (Director – Mobiesutra) guided these students on the topics like resume writing, interview techniques, Project selection and write-up, communication skills etc.

Study tours

- Abhyasika students – Shivsrusti at Bhosari, Sakhubai Gavali Udyan, Bakery etc.
- Science center students – Vidyan Ashram at Pabal. Information of various departments like Health, Agriculture & veterinary, Engineering, Energy and Environment etc was provided.
- Adolescent project students – Gandhi Bhavan and Girls blind school at Kothrud
- BNP team – at MIT college of Marine Engineering. Visited Saptasur Music academy and Rajkapoor Memorial, Information of Ship construction was provided Prof. Avinash Pitale co-operated very well for arranging this tour.
- Vocational training-- Computerised machine embroidery industry at Pirangut and MITCON management at Balewadi was Arranged.

Rasamayee Vachan Mandal

This mandal is active in the field of literature and allied interests. On the first Wednesday of every month, the ladies members of this mandal meet each other, exchange the books and discuss their views about the literature they read.

Interactions

BNP always actively participates in various public programs to reach out to different strata of the society, to let them know the expanse of our work. BNP participated in these programs:

- Exhibition for NGOs conducted by Persistent Foundation
- Diwali exhibition at HDFC Ltd.
- "Giving Back" National exhibition by Guide Star and UBM India Pvt. Ltd.
- "Dene Samajache" exhibition by Artristi Organisation
- 'Mendhi Sheli' Farm Exhibition

BNP could get assistance of Lion's club, Pune Sarasbag and Rotary Club of Pune West for this activity. Our advisor and veteran social worker Shri. Dattaji Gaikwad, Dighi has offered free meals for blind girls in our hostel.

Special Mentions

- Pratima Joshi (BNP President) - "Sinhacha Bagala" a book written by her for children was published
- Dr. Sulabha Deuskar (Ex-President and BNP Committee member) was appointed as a content viewer for Electronics PG course under e-Pathashala by UGC .
- Sharada Shintre (Ex managing committee member)conducted a workshop "Marathi shiku ya vegane, godine" on occasion of Marathi Language week.
- Madhuvanti Kelkar (IT professional) has been promoted as a GM of BIM solutions and services division.
- Sulochana Khamkar (senior BNP member) learned synthesizer and successfully completed its recording at Mumbai. She was felicitated by her school (Agarkar high school) as the "Best Volunteer" .

We need to upgrade the amenities and facilities at our various centers to effectively serve and meet our goals. Indeed, lot of funds will be required for all these activities. We sincerely request you to donate generously to help grow the activities and programs of our Pratishtan and to serve the society at large.

Donations are exempted from tax under Section 80G of the Income Tax Act.

We have also been permitted to accept donations in foreign currency under F.C.R.A. Cheques/ D.D. can draw in the name of 'Bhagini Nivedita Pratishtan, Pune'.

Your valuable time, ideas and suggestions are always welcome.

Rujuta Pitale
Secretary

Pratima Joshi
President

Advisory Committee Members (सल्लागार मंडळ)

Leelatai Shintre, Founder President
Dr. Deepak Tilak, Chancellor, Tilak Maharashtra Vidyapeeth, Pune
Mr. Suryakant Pathak, Director, Grahak Peth, Pune
Mr. Dattaji Gaikwad, Social Worker, Dighi
Dr. Anand Patwardhan, Homoeopathic Consultant, Pune
Mr. Vinay Tambe – Architect, Pune
Dr. Arvind Shaligram, Professor, Pune University
Mr. Shibu Nair, Journalist, Pune
Dr. Uma Diwate, Physician, Pune
Advocate Aseem Sarode, Pune
Special Consultant : Dr. Shalini Patwardhan

कर्मचारी

जयश्री व्हटकर इंदुमती देव संगीता मानकरी संगीता शिंदे पूनम गोसावी चित्रा बोरोले	सुरेखा परांडे लक्ष्मी अढाळगे जया हेडाऊ उमा कदम शितल डमरे रंजना नेटके	अमृता कुलकर्णी उज्वला गायकवाड पुष्पा राठोड वीणा वेदपाठक माधुरी पास्टे	कविता मस्के निकिता चौगुले पवन सुपेकर प्रणिता माने वर्षा गाडगीळ
---	---	---	--

स्वयंसेवक

विविध क्षेत्रातील तज्ज्ञ व अनुभवी व्यक्ति वेगवेगळ्या प्रकल्पामध्ये स्वयंस्फूर्तिने आणि उत्साही कार्यकर्त्यांबरोबर सहकार्याने काम करीत आहेत.

सुलोचना खामकर शोभना परांजपे शृणाली आपटे कला जोशी रजनी देवल सुरेखा देसाई नीला सिधये सुलभा मेहेंदळे ज्योत्स्ना चिपळूणकर प्रतिभा भट	अनघा तारे शुभदा कोठाडिया श्यामा सबनिस मंजूषा मुंगी सुनीता वैद्य श्रीपाद धाबळे माणिक शेवगावकर शुभदा दामले अर्चना जोगदंड स्मिता दामले	रजनी देवल जयश्री गाडगीळ संध्या काळे रंजना देवल माधुरी मनोहर सुमीता अभ्यंकर मीना दामले माधवी जोशी उर्मिला लोहकरे गुंफा अमृते	संध्या पालव सुनीति पाठक भारती खुर्जेकर नेहा आपटे कमल पावगी सुनीता परांजपे प्राची जोशी लता उंदीरवाडकर तनुजा देशपांडे
---	--	--	---

Gurukrupa Special Education and Vocational Centre

11/2 Vardhaman Nagari, Karve Nagar,
Behind Cummins College, Pune - 411 052
Tel. 020 2547 8578

दिनांक- 23th Jun 15

प्रती,
मा. महोदया
भगिनी निवेदिता प्रतिष्ठान, पुणे.

आपल्या संस्थेमधून मुलांना Speech-Theraphy देण्याकरता मागील वर्षी म्हणजे 2014-15 करता शिक्षिका येत होत्या. या Theraphy चा मुलांना चांगला उपयोग झाला. कांही उदा. सांगायची तर ① आमचा अर्थव अजिबात बोलत नव्हता त्यामुळे सगळ्या व्हिडिओ मध्ये मागे मागे असायचा. पण व्याख्यातला आम्हाला जाणवलेला फरक म्हणजे गोंदशेंगोमध्ये नारकाने त्याने आपणहून भाग घेतला व पूर्ण वाक्य बोलला.

② प्रथमेशला कांहीच ऐकू येत नाही म्हणून तो कांहीच बोलत नाही असे आम्हाला वाटायचे पण Theraphy केल्यानंतर लक्षात आले कि त्याला ऐकू येते आणि तो आता खाणाखूबा करतो, शब्द बोलतो स्वरूप ध्वनि प्रगती आहे.

अशी सुधारणा सर्वच मुलांच्यात झाली आहे. मुख्य म्हणजे मुलांच्यात आत्मविश्वास स्वरूप वाढला आहे. स्वतःच्या भावना व्यक्त करतात. आनंद घेतात. मुले खूप खूप आहेत. व पालकही समाधानी आहेत. आम्हालाही मुलांमधील फरक जाणवतो. चांगला फरक आहे.

M. J. Kulkarni

Response from our esteemed Doner

VMware, Inc.
3401 Hillview Avenue (877) 486-9273 main www.vmware.com
Palo Alto, CA 94304 (650) 427-5001 fax

May 9, 2014

Dear Ms. Deuskar,

Giving back has always been an important part of who we are at VMware. When one of our employees reaches 12 years of service with the company, we are pleased to offer that person the opportunity to recommend a grant to the charity of their choice.

Recently Anand Khare reached this important milestone and has recommended the 12 year service award of \$12,000 be granted to Bhagini Nivedita Pratishtan in Pune.

Please accept this grant on behalf of Anand Khare and everyone at VMware.

Sincerely,

Nicola Acutt
Vice President, Foundation & Sustainability

Prestigious Achievement

To Bhagini Nivedita Pratishtan, Pune

GuideStar India Number (GSN): 329

This mail is addressed to the Head of Org and the contact person nominated by your org for Giving Back- NGO India 2014.

Dear Pratimaji and Madhuvanti Kelkarji

Congratulations! Your NGO has been selected to be one of the 100 NGO Exhibitors at Giving Back- NGO India 2014! This is a prestigious achievement as only organisations that clear our stringent due diligence process get free space from UBM India to exhibit at this event.

Best Regards

Lathika Rajan

Program Manager

Gokhale & Gokhale Chartered Accountants

501, Heramb Apts., Shaniwar Peth, Pune - 411 030. Ph.No. 24450297.

REPORT OF THE AUDITORS

“We have audited the attached balance sheet of BHAGINI NIVEDITA PRATISHTHAN as at 31st March 2015, and the Income & Expenditure Account for the year ended on that date annexed thereto. These financial statements are the responsibility of the management of the trust. Our responsibility is to express an opinion on these financial statements based on our audit.”

“We conducted our audit in accordance with auditing standards generally accepted in India. Those Standards require that we plan and perform the audit, obtain reasonable assurance about whether the financial statements are free of material misstatements. An audit includes examining, on a test basis, evidence supporting the amounts and disclosures in the financial statements. An audit also includes assessing the accounting principles used and significant estimates made by management, as well as evaluating the overall financial statement presentation. We believe that our audit provides a reasonable basis for our opinion.”

Subject to the above we report that:

- I) We have obtained all the information and explanations to the best of our knowledge and belief, where necessary for the purpose of audit.
- II) In our opinion and to the best of our information and explanation given to us:
 - A) The Balance sheet and Income & Expenditure Account are in agreement with the books of account and the said account gives a true and fair view of the state affairs of the Trust as on 31st March 2015.
 - B) The accounts subject to and read with the information & notes thereon give the true and fair view of the financial transactions of the Trust.
- III) In our opinion the Trust has kept proper books of account.

FOR GOKHALE & GOKHALE
CHARTERED ACCOUNTANTS

Place: Pune
Date: 15/07/2015

S.M.GOKHALE
(Partner)

Bhagini Nivedita Pratishthan, Pune

985, Sadashiv Peth, 7, Bhoopati Complex, Pune 411 030.

Reg. No. 1313

**NOTES ON BALANCE SHEET AS ON 31.03.2015 AND
INCOME AND EXPENDITURE ACCOUNT FOR THE YEAR ENDED ON 31.03.2015****1. SIGNIFICANT ACCOUNTING POLICIES.**

Fixed Assets and Depreciation : Fixed assets are state as cost less accumulated depreciation. Depreciation on fixed Assets is provided on Written Down Method, at rates specified under Income Tax Rules.

Income : It is policy of the Trust to take into account income by way of grants, donation, interest and other receipts as and when it is actually received.

Investment : Investments are stated at cost.

2. Remuneration to directors- NIL except to Co-opted members as under,

Head of the organization (including honorarium)	:	Rs. Nil
Remuneration to co-opted member (Ujwala Gaikwad)	:	Rs.1,10,900/-
Remuneration paid to other Board Members	:	Rs. Nil
Consultancy Fees to Consultant	:	Rs. 46,200/-
Highest paid Full Time Regular Staff	:	Rs. 1,04,000/-
Lowest paid Full Time Regular Staff	:	Rs. 30,500/-

Total Cost of international travel to Members, staff etc.	:	Rs. Nil
Total Cost of National Travel to Board Members	:	Rs. Nil
Total Cost of Local Conveyance to Board Members	:	Rs. 54,240/-
Total Cost of National Travel to Staff	:	Rs. Nil
Total Cost of Local Conveyance to Staff etc	:	Rs. 13,662/-

3. Details of Salaries paid

Slab of gross monthly salary (in Rs.) plus benefit paid to staff	Male Staff	Female Staff	Total Staff
< 5000	---	16	16
5001-10000	01	02	03
10001-25000	---	---	---
25001 – 50000	---	---	---
>50000	---	---	---

Addition to above two Consultant.

FOR GOKHALE & GOKHLAE
CHARTERED ACCOUNTANTSFOR BHAGINI NIVEDITA
PRATISHTHANS.M.Gokhale
(Partner)Pratima Joshi
PresidentRujuta Pitale
Secretary

Date : 15/07/2015

Bhagini Nivedita Pratishthan, Pune

985, Sadashiv Peth, 7, Bhoopati Complex, Pune 411 030. Ph. 24459734

ABRIDGED BALANCE SHEET AS ON 31ST MARCH 2015

Particulars	Current Financial Year		Previous Financial Year	
	Amount	%	Amount	%
Assets				
Fixed Assets	4773459.00	47.46	4975823.00	54.48
Investment	4396333.72	43.71	3112672.90	34.08
Deposits and Advances	51350.00	0.51	51350.00	0.56
Current Assets	836287.37	8.32	994214.55	10.88
Income & Expenditure A/c. Balance	0.00	0.00	0.00	0.00
Total	10057430.09	100.00	9134060.45	100.00
Liabilities				
Corpus / Endowment Fund	1136598.05	11.30	809116.05	8.86
Earmarked Funds	7093352.00	70.53	6487540.00	71.03
Loans / Borrowings	0.00	0.00	0.00	0.00
Current liabilities and Provisions	70114.00	0.70	83234.00	0.91
Income & Expenditure A/c. Balance	1757366.04	17.47	1754170.40	19.20
Total	10057430.09	100.00	9134060.45	100.00

**ABRIDGED INCOME AND EXPENDITURE ACCOUNT
FOR THE YEAR ENDED 31ST MARCH 2015**

Particulars	Current Financial Year		Previous Financial Year	
	Amount	%	Amount	%
Income				
Self generated Income	1104372.94	23.02	1586895.79	41.31
Indian Source	2975683.37	62.04	2153079.59	56.04
International Source	61810.33	1.29	101755.00	2.65
Transfer from Earmarked Funds	654692.00			
Total (A)	4796558.64	86.35	3841730.38	100.00
Expenditure				
Programme	3077538.00	64.20	2040746.00	53.75
Management	470915.00	9.82	1755773.00	46.25
Others (Transfer to Specific Fund)	1244910.00	25.97	0.00	0.00
Total (B)	4793363.00	100.00	3796519.00	100.00
Surplus / (Deficit) (A-B)	3195.64		45211.38	
	4796558.64		3841730.38	

Bhagini Nivedita Pratishthan, Pune

985, Sadashiv Peth, 7, Bhoopati Complex, Pune 411 030. Ph. 24459734

ABRIDGED RECEIPT AND PAYMENT ACCOUNT FOR THE YEAR END 31ST MARCH 2015

Particulars	Current Financial Year		Previous Financial Year	
	Amount	%	Amount	%
Receipts				
Opening Balance of Cash & Bank	933196.55	12.37	270488.17	4.32
Self generated Income	1104372.94	14.64	915363.79	14.61
Donations and Grants	3380569.70	44.80	2254834.59	35.99
Fixed Deposit Matured	2056371.90	27.25	1837461.90	29.32
Others	70662.00	0.94	987825.00	15.76
Total (A)	7545173.09	100.00	6265973.45	100.00
Payments				
Programme	3077538.00	40.79	2040746.00	32.57
Management	152276.00	2.02	1326475.00	21.17
Fixed Deposit Renewed	3340032.72	44.27	1805505.90	28.81
Fixed Assets Additions	116275.00	1.54	64263.00	1.03
Others	90821.00	1.20	95787.00	1.53
Closing Balance Of Cash & Bank	768230.37	10.18	933196.55	14.89
Total (B)	7545173.09	100.00	6265973.45	100.00

देणगीदार

सर्व देणगीदारांचे मनःपूर्वक आभार. प्रत्येक देणगी संस्थेला महत्वाची व स्वागतार्हच आहे. परंतू जागे अभावी सर्वांची नावे छापणे शक्य नाही. त्या बद्दल संस्था दिलगीर आहे.

Donation from Organizations

Give India	Association of friends of Germany
Persistent Foundation	Kshiti Cleantech Pvt. Ltd.
Ushatai Sathe Vivah Mandal	Surag Trust
Bharatiy Etihias Sankalan Sameeti	Vimal Chintamani Paranjape Trust
Shivam Texmach	M/s Creativity
Sumedha Enterprises	

Donation in Foreign Currency

H.T. Parekh Foundation	Aravinda Joshi	Give USA
Vikrant Chitale	Maharashtra Foundation (Ravi Nene)	Kalpana Patel
Swati Patwardhan	Anand Khare (Vmware Foundation)	Sonali Joshi
Dr. Vinjay Ratnalikar		

List of Donors who have donated More than Rs.10,000

Arvind Datar	Madhuvanti Kelkar	Dr. Kunda Joglekar	Rajesh Wagle
Arunkumar Pandit	Anita Biniwale	Aparna Gogate	Avinash Kelkar
N.V. Ratnalikar	Vijay Joshi	Soniya Kulkarni	Rajashree Damle
Ramraj Pande	Ravindra Joshi	Ravindra Kale	
Shilpa Pophale	Janardan Limaye	Prachi Deuskar	
Madan Khurjekar	Dr. Sharad Pustake	Saleel Karkhanis	

List of Donors who have donated Rs.5001 to Rs.10,000

Vishwas Vaidya	Shirish Sardesai	Bhalchandra Gadgil	Pratima Joshi
Amruta Kulkarni	Shrikant Athalye	Ashwini Naydu	Surendra Kelkar
Shrihari Dukkupati	Kumar Kulkarni	Sharada Shintre	Virendra Gupta
Aniket Athawale	Sudha Aagate	Sulochana Shah	Jayant Sardesai
Shriram Gokhale	Madhavi Mote	Vikram Patankar	

List of Donors who have donated Rs.1,000 to Rs.5,000

Vivek Kothadia	Rohini Gujar	Chandrakant Sane	Mrs. Joglekar
Pratibha Dhadphale	Vinay Bawdekar	Kedar Joshi	Shantanu Diwekar
Prafulla Garge	Kumud Gugliada	Dr. Vaishali Nene	Anand Brahme
Milind Limaye	Supriya Savadi	Manik Thakar	Neelima Inamdar
Surekha Desai	Pallavi Sathe	Sunita Vaidya	Pushpa Agarkar
Dr. T.K. Parchure	Dinkar Mantri	Sanyukta Sovani	Sulabha Pishavikar
Neelima Karkhanis	Shrikant Mahajani	Shrunali Apte	Gumpha Amrute
Dr. Prakash Govitrikar	Kishor Mushrif	Saurabh Marlegaonkar	Kumud Khare
Vijaykumar Umaranikar	Gauri Vishwarup	Kedar Joshi	Dinkar Dhuri
Shubhada Joshi	Surendra Bhavne	Swami Samarth Sadhana	Sharad Palav
Dimakh Sahastrabudde	Suhasini Biwalkar	Kendra	Medha Wajpe
Dr. Vasudeo Bhide	Gauri Nandurdekar	Mohan	Deepak Borse
Aravind Natu	Mitali Chhatre	Sampada Pujari	Vidula Nagarkar
Surendra Mehendale	Sanjay Deuskar	Anuradha Athawale	Vishwas Deshpande
Mahadeo Dikay	Rohit Palav	B.R. Kulkarni	Madhavi Kiwalkar
Umesh Borwankar	Sulochana Khamkar	Pratibha Bhat	
Rajiv Palav	Manjiri Mulay	Mrs. Sathe	

भगिनी निवेदिता प्रतिष्ठान पुणे – उपक्रम २०१४-२०१५

संस्थेच्या दिघी येथील नवीन इमारतीच्या 'कोनशिला समारंभ' प्रसंगी संस्थापक-अध्यक्ष श्रीमती लीलाताई शिंत्रे व इतर सदस्या

विज्ञान प्रदर्शनात विद्यार्थी प्रकल्प दाखवताना

वाचा दोष सुधार केंद्र - उन्हाळी शिबीर

कार्यकर्ता प्रशिक्षण

किशोरवयीन मुलांची कार्यशाळा - खाऊ वाटप

अभ्यासिकेतील मुले प्रार्थना म्हणताना

कुकरी क्लास

ज्युवेलरी मेकींग

संस्थेच्या कार्यकर्त्या व स्टाफ

वक्तृत्व स्पर्धा

Bhagini Nivedita Pratishthan Pune

Ongoing Projects

Project	No. of Beneficiaries	
	2013-14	Till Date
● Abhyasika - Study centre for 1st to 7th std. students to enhance knowledge skills required to improve scholastic performance.	228	1764
● Science Centre - To provide opportunity to students to perform experiments in their school science syllabus and get first hand experience.	1798	6965
Robotics Workshop	44	357
● Adolescent Project - To help and guide the children in adolescent age to cope up with physical and mental changes and overall personality development.	260	879
● Computer Training - To conduct Govt. recognised certificate courses like DTP, IT, Tally (self designed courses for different groups like housewives, teachers etc.) in well equipped computer laboratory.	78	1844
● Skill Development - To conduct vocational training courses to enrich women's life with professional skills with the help of modern technology like computerised machine embroidery, PCB assembly and other short courses of Art and Craft.	243	507
● Health related activities - To provide free Homeopathic and Barakshar treatment at dispensaries at Dighi and Pune. To conduct health check up camps.	156	2886
● Speech Correction Centre - To provide training to improve speech and pronunciations by trained and experienced speech trainers. To provide counseling to parents. To arrange vacation camps. To conduct competitions.	63	608
● Scholarships	122	300
● Karate Training Class	31	47
● Hostel for working women and girl students	57	80
● Cultural Programs - 'Rasamayee' Book club. To organise various literary and cultural events for beneficiaries and members.	61	331
● Awards Instituted - 1) Saraswati Samajseva Puraskar 2) Sharada Sahitya Paritoshik	15 to 20 members every year	